

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.08.2015, sp. zn. 5 Tdo 884/2015, ECLI:CZ:NS:2015:5.TDO.884.2015.1

Číslo: 22/2017

Právní věta: K dokonání zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku postačí, když pachatel – veden úmyslem udat padělané nebo pozměněné peníze jako pravé – vyrobí napodobeniny peněz nebo pozmění pravé peníze. Skutečnost, jak s nimi následně naloží, není podstatná z hlediska viny, ale může mít význam pro posouzení povahy a závažnosti jeho činu ve smyslu § 39 odst. 1 a 2 tr. zákoníku, tedy pro úvahy o druhu a výměře trestu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.08.2015

Spisová značka: 5 Tdo 884/2015

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Padělání a pozměnění (pozměňování) peněz

Předpisy: § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného R. B. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 1. 2015, sp. zn. 3 To 395/2014, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 72 T 126/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obviněný R. B. byl rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 72 T 126/2013, uznán vinným zločinem padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku. Ten byl ve stručnosti spatřován v tom, že poté, co se obviněný R. B. dohodl se spoluobviněnými R. B. a M. S., kteří mu přislíbili pomoc s udáváním padělaných peněz, vyhotovil ve S. v přesně nezjištěné době od druhé poloviny února 2013 do poloviny března 2013 na multifunkčním zařízení nejméně 26 kusů padělků bankovek nominální hodnoty 500 Kč, které koncem března 2013 předal v M. O. obviněnému R. B., aby je v souladu s předchozí dohodou společně s obviněným M. S. směnili za zboží a za pravé peníze. Obviněný R. B. však upustil od udávání těchto padělaných bankovek do oběhu s ohledem na jejich špatnou kvalitu. Padělané bankovky později převzala obviněná J. S. se slibem, že je zničí, a 23 kusů z nich měla až do dne 3. 6. 2013 uschovaných v místě bydliště.

2. Za výše uvedený zločin byl obviněný R. B. odsouzen podle § 233 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 roků a 6 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Stejným rozsudkem bylo rozhodnuto o vině a trestu ostatních spoluobviněných.

3. Proti citovanému rozsudku podal obviněný R. B. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 20. 1. 2015, sp. zn. 3 To 395/2014, tak, že ho podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný napadl toto usnesení odvolacího soudu prostřednictvím své obhájkyňě dovoláním, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle názoru obviněného (dovolatele) soudy nižších stupňů vadně posoudily naplnění subjektivní stránky trestného činu, jímž byl uznán vinným, a v důsledku toho nesprávně kvalifikovaly skutek jako zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku. Jak dále obviněný připomněl, jestliže pachatel vyrobí padělané peníze, ale nejedná s úmyslem udat je jako pravé, je na místě kvalifikovat jeho čin jen jako zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 1 tr. zákoníku. V jeho trestní věci soudy sice dospěly k závěru, že vyhotovil padělané bankovky, aby je s pomocí dalších osob dal do oběhu jako pravé, ovšem tento závěr nemá oporu v provedených důkazech. Soudy obou stupňů vyšly jen z výpovědi spoluobviněného M. S., kterou však dovolatel považuje za nevěrohodnou. Tento spoluobviněný totiž v průběhu trestního řízení několikrát změnil svá tvrzení a navíc měl důvod vypovídat v neprospěch dovolatele, protože se domníval, že vyjde-li vstříc orgánům činným v trestním řízení, ty „na oplátku“ zajistí jeho přeřazení k výkonu trestu odnětí svobody do věznice nacházející se v blízkosti bydliště jeho manželky.

5. V další části dovolání obviněný zopakoval svou dosavadní obhajobu, že napodobeniny peněz vyrobil jen proto, aby rozzlobil svou bývalou družku, s níž měl dlouhodobé spory. Uložil je pak do své osobní skříňky v bytě rodičů, odkud je bez jeho vědomí vzal jeho bratr, spoluobviněný R. B. Pokud některý ze spoluobviněných posléze pojal úmysl uvést odcizené padělky do oběhu jako pravé peníze, podle názoru dovolatele mu to nelze přičítat k tíži. Jde totiž o samostatné jednání jiných osob, na němž obviněný R. B. žádným způsobem neparticipoval, takže za něj nemůže nést ani trestní odpovědnost jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku, natož jako pachatel podle § 22 tr. zákoníku. Obviněný závěrem svého dovolání navrhl Nejvyššímu soudu, aby ohledně něj zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě a jemu předcházející část rozsudku Okresního soudu v Ostravě a aby v návaznosti na vytknutá pochybení sám znovu rozhodl o jeho vině a uložil mu přiměřený výchovný trest.

6. Nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství sdělil Nejvyššímu soudu, že po seznámení s obsahem dovolání obviněného R. B. se k němu nebude věcně vyjadřovat.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud po zjištění, že byly splněny všechny formální a obsahové podmínky k podání dovolání, dospěl k následujícím závěrům.

8. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., o který obviněný R. B. opírá své dovolání, lze namítat, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Tento dovolací důvod je dán tehdy, jestliže

skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru, zda je stíháný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin se jedná. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, které lze dovodit za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo. Prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. však nelze vytýkat nedostatky v učiněných skutkových závěrech, neboť v takovém případě by se jednalo o námitky vytykající pochybení při použití procesních předpisů (viz zejména § 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 89 a násl. tr. ř., § 207 a násl. tr. ř. a § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Podobně není namístě s odkazem na uplatněný důvod dovolání poukazovat na procesní vady spočívající v nesprávném způsobu hodnocení důkazů nebo v nedostatečném rozsahu dokazování. Trestní řízení je totiž zásadně dvoustupňové a dovolání není prostředkem k dalšímu skutkovému přezkumu, takže námitky vztahující se primárně ke skutkovým zjištěním neodpovídají žádnému z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. Na podkladě uplatněného dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale ani dalších důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř., tak nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je založeno napadené rozhodnutí, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

9. Obviněný R. B. ovšem ve skutečnosti neuplatnil žádnou hmotněprávní námitku ve výše vyloženém smyslu, kterou lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Napadá sice použitou právní kvalifikaci skutku z důvodu nenaplnění subjektivní stránky zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku a domáhá se mírnější právní kvalifikace podle § 233 odst. 1 tr. zákoníku, ovšem všechny své zdánlivě právní námitky váže na to, že skutek, který soudy obou stupňů vzaly za prokázaný, se odehrál jinak. Konkrétně se obviněný snaží zpochybnit skutkové zjištění, z něhož soudy dovozují jeho úmysl udat padělané peníze do oběhu jako pravé. Podle obviněného totiž vyhotovení padělaných bankovek nominální hodnoty 500 Kč předcházela dohoda spoluobviněných o tom, že obviněný R. B. vyrobí padělky a spoluobvinění R. B. a M. S. se jimi pokusí zaplatit za zboží a rozměnit je za pravé peníze. Vyjma toho obviněný brojí již jen vůči způsobu, jakým soudy obou stupňů hodnotily věrohodnost výpovědi spoluobviněného M. S. Nevznesl tedy žádnou skutečně hmotněprávní námitku zpochybňující posouzení skutku, jak je popsán ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, nebo proti jinému hmotněprávnímu posouzení.

10. Pokud obviněný v dovolání odkázal na ustanovení § 22 odst. 1 a § 23 tr. zákoníku, tak opět jen v souvislosti s jinou verzí skutkového děje, než k jaké dospěl soud prvního stupně a kterou odvolací soud označil po provedeném přezkumu napadeného rozsudku za správnou. Tvrzení obviněného, že jeho jednání soudy posoudily jako spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, je navíc v rozporu se zněním napadeného usnesení odvolacího soudu i rozsudku soudu prvního stupně. Soudy totiž dospěly u spoluobviněných R. B. a M. S. k závěru o jiné formě trestné součinnosti a uznaly je vinnými pomocí ke zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 24 odst. 1 písm. c) a § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku. Spoluobviněná J. S. pak byla odsouzena za přečin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 1 tr. zákoníku. Jak je tedy z uvedeného zřejmé, soudy nižších stupňů označily obviněného R. B. za jediného pachatele zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku ve smyslu § 22 odst. 1 tr. zákoníku.

11. Zcela nad rámec dovolacích důvodů Nejvyšší soud k námitkám obviněného proto jen stručně konstatuje, že soudy nižších stupňů v odůvodnění svých rozhodnutí náležitě vysvětlily, na základě kterých konkrétních důkazů a jakým hodnotícím způsobem dospěly k závěru, podle něhož obviněný

R. B. vyrobil padělané bankovky až poté, co se dohodl se spoluobviněnými na tom, že jim je pak předá a oni je udají do oběhu jako pravé (viz s. 7 a 8 rozsudku soudu prvního stupně a s. 4 napadeného usnesení odvolacího soudu). Soud prvního stupně se pak řádně vypořádal i s tím, proč pokládá výpověď obviněného M. S. za věrohodnou (viz s. 4 a 5 jeho rozsudku). Jak správně zdůraznil, obviněný M. S. se o dohodě, která předcházela výrobě padělaných bankovek, zmínil několikrát ve své spontánní výpovědi učiněné v přípravném řízení, kde i podrobně popsal, jakým způsobem měl být rozdělen výnos z trestné činnosti. Obviněný R. B. měl obdržet celých 70 % zisku a obviněným M. S. a R. B. mělo připadnout jen 30 %. O tom, že ze strany spoluobviněného M. S. tehdy nešlo jen o snahu vyhovět orgánům činným v přípravném řízení, nýbrž o věrohodný popis událostí, které předcházely výrobě padělků, svědčí i výpověď dalšího ze spoluobviněných – R. B. v přípravném řízení, který zde připustil, a to i za účasti svého obhájce, že se skutek udál tak, jak je popsán v usnesení o zahájení trestního stíhání (viz č. l. 23 trestního spisu). Tento obviněný pak začal popírat dohodu se svým bratrem – obviněným R. B. a se spoluobviněným M. S. o udávání padělaných peněz až v hlavním líčení. Rovněž výpověď svědkyně P. F., družky obviněného R. B., sice nepřímou, ale spolehlivě vyvrací obhajobu obviněného R. B. Jak totiž svědkyně mimo jiné uvedla, její druh R. B. jí ukázal padělky bankovek a sdělil jí, že je vyrobil jeho bratr R. s tím, že je budou vyměňovat za pravé peníze a dělit se o zisk (viz č. l. 47–49 trestního spisu a protokol z hlavního líčení na č. l. 271 a 272 trestního spisu). Poté, co svědkyně upozornila svého druha na to, že jde o trestný čin, odpověděl jí, že i tak to s bratrem zkusí. Současně svědkyně potvrdila, že předtím, než se padělky u nich doma objevily, došlo ke schůzce mezi oběma bratry v restauraci U T. k. Svědkyně sice nevěděla, jakou roli měl sehrát při páchání trestné činnosti spoluobviněný M. S., ale podle její výpovědi měl být i on přítomen na této schůzce. Právě při této schůzce ve jmenované restauraci došlo podle M. S. k dohodě o výrobě a udávání padělaných bankovek.

12. Pro úplnost Nejvyšší soud připomíná, že k dokonání zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku postačí, když pachatel – veden úmyslem udat padělané nebo pozměněné peníze jako pravé – vyrobí napodobeniny peněz nebo pozmění pravé peníze. Navazující jednání pachatele, jímž padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé, nelze posoudit podle § 233 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku, neboť tímto jednáním pouze realizuje svůj úmysl udat je jako pravé, který měl již v době jejich padělání nebo pozměnění. Právní kvalifikace jejich udání jako trestného činu podle § 233 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku přichází v úvahu jen tehdy, udá-li tyto peníze osoba odlišná od toho, kdo je padělal nebo pozměnil. Skutečnost, jak s nimi pachatel následně naloží, tak není podstatná z hlediska jeho trestní odpovědnosti, ale může mít význam jen pro posouzení povahy a závažnosti jeho činu ve smyslu § 39 odst. 1 a 2 tr. zákoníku, tedy pro úvahu o druhu a výměře trestu ukládaného v reakci na spáchaný trestný čin.

13. Na podkladě všech popsaných skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obviněný R. B. i přes svůj formální poukaz na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. podal dovolání z jiných než zákonem stanovených důvodů. Proto Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl dovolání obviněného, aniž byl oprávněn věcně přezkoumat zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí a správnost řízení, které mu předcházelo.